

MERDEKA

Nr 69 - juni 2016

ÖSTTIMOR

Information

President Ruak mot regeringen och nya partiet PLP

Förmåner för en liten elit förknippad med äldre politiker och stora anslag till tvivelaktiga projekt gör att regeringen och president Taur Matan Ruak är på kollisionskurs.

President Ruak förknippas med det nybildade partiet "Peoples Liberation Party" (PLP), som planerar att utmana den nationella enhetsregeringen skapad av Xanana Gusmão och sedan förra året ledd av Rui Maria de Araujo.

I en flammande appell till parlamentet i slutet av februari beskrev president Ruak Östtimor som en autokrati som tjänar den välbärgade eliten i vilken politisk enhet används för att få makt och privilegier och beklagligtvis "familjer och vänner till Xanana och broder Mari har alla dragit nytta av statliga kontrakt".

"Staten i Östtimor är alltför centraliserad. Den centraliserar färdigheter, makt och privilegier. Den slösar bort resurser i stor skala. Den skapar första klassens medborgare och andra klassens medborgare", sade han.

President Rauk har alarmerats av planerna på fler dyra och stora vita elefanter, medan utgifter för hälsovård och utbildning har minskats.

Regeringen har budgeterat omkring 1,6 miljarder dollar för olje- och gasprojekt på sydkusten, trots att

mycket talar mot en pipeline från fälten i Timorsjön.

Andra svarta hål är det statliga oljebolaget Timor GAP och den särskilda ekonomiska zonen Oecusse med en budget på 200 miljoner dollar bara i år. Oecusseprojektet är kanske till viss del känslomässigt eftersom det var där som portugiser först landsteg på Timor. Presidenten gjorde sig också lustig över planen på att bygga en internationell flygplats i ett område med 65.000 innevånare.

PLP:s stöd kommer från timoreser som växt upp under den indonesiska ockupationen och några av dem har också studerat i Indonesien. De är till skillnad från Gusmãos generation mindre betagna av Östtimors förbindelser med Portugal och portugisiska.

Så är till exempel PLP:s interimsordförande Aderito de Jesus Soares en advokat som var med och skrev konstitutionen och nyligen arbetade som ordförande i kommissionen mot korruption. Han slutför nu sin doktorsavhandling i Australien. I partiet finns också Jose Belo, den tidigare motståndskämpen, som nu är redaktör för *Tempo Semanal*.

PLP:s synpunkter på utbildning och Indonesien skil-

Fortsättning på sida 4

**Nyheter från Östtimor,
Västpapua, Aceh och Indonesien**

Innehåll

President Ruak mot regeringen och nya partiet PLP	1
Redaktören har ordet	2
Konflikt mellan Östtimors president och regering	3
Sexuellt våld stort problem i Östtimor	4
Ramos-Horta om Sveriges kandidatur till FN:s säkerhetsråd	5
Västpapuanska studenter demonstrerar i Manado	5
Folkomröstning om Västpapas självständighet övervakad av FN	6
OPM-man arresterad och hotad av dödsstraff	7
ETAN, La' o Hamutuk, SHEF	7
Nyheter från Aceh	8
Europeiska ledare måste ta upp människorättsbrott i Indonesien	9

Redaktören har ordet

Det är fortsatt tyst om händelseutvecklingen i den indonesiska övärlden som kommer i skymundan av den i Europa så aktuella flyktingfrågan och konflikten i Syrien. Som tydligt framkommer i detta nummer äger händelser värda att rapportera om rum även i Östtimor, Västpapua, Indonesien och Aceh.

I Östtimor har ingenting nytt hänt i frågan om huruvida de ansvariga för våldsvågen 1999 och dessförinnan begångna övergrepp ska ställas inför rätta eller ej. Med tanke på vad vi tidigare skrivit i Merdeka, är det tyvärr inget att förvånas över. Samtidigt är det värt att betänka vad det innebär för offren för ockupationen att rättvisa inte har skipats. Artiklarna om Östtimor i detta nummer handlar i stället om frågor som på intet sätt är unika för landet. I tur och ordning handlar de om att president Taur Matan Ruak är emot regeringen och ett nybildat parti, att en konflikt har uppstått mellan presidenten och regeringen om utnämningar av höga befattningar inom militärmakten samt sexuellt våld. Eftersom den tredje artikeln behandlar en människorättsfråga är det ytterst angeläget att komma till rätta med den. Ett land som genomgick så svåra lidanden på vägen mot självständighet bör nämligen vara extra medvetet om att som

Fortsättning på sidan 5

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-ickekommersiell-inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Merdeka & ÖsttimorInformation**Ansvarig utgivare:**

Gabriel Jonsson

Redaktör:

Gabriel Jonsson

Redaktionsadress:

Gabriel Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
redaktor@osttimorkommitten.se
Tel 08-33 62 47

Layout:

Östtimorkommittén

Adresser:

Föreningen ett Fritt Papua
c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 4 19 12 84-1

Östtimorkommittén

c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 1 81 92-5

Tryck:

Ågrenshuset Produktion AB

ISSN Nr: 1402-2559**Lösnummer 20 kronor**

Östtimorkommittén
Wiboms v 12, 2 tr, c/o Pollák
171 60 SOLNA, tel 08-27 24 27
pren@osttimorkommitten.se

Skanna och surfa till Östtimorkommitténs webbplats

A 2016-06-12

Konflikt mellan Östtimors president och regering

När Östtimors president Taur Matan Rauk den 23 maj godkände regeringens förslag om en förlängning av mandaten för generalmajor Lere Anan Timur och brigadgeneral Filomeno Paixão de Jesus som stabschef respektive vice stabschef för försvaret med ett år med möjlighet till ytterligare ett års förlängning så avslutades en lång konflikt mellan presidenten och regeringen. I presidentens uttalande sägs: "Republikens president vägrar att utnyttja de väpnade styrkorna för politiska vinstsyften. Därför, för nationell stabilitet, har han godtagit regeringens senaste förslag."

Konflikten började med att president Taur Matan Ruaks "befriade"¹ stabschefen generalmajor Lere Anan Timur och hans ställföreträdare brigadgeneral Filomeno Paixão de Jesus och nominerade en ny stabschef och vice stabschef för försvarsmakten F-FDTL. Utan att frågan debatterades offentligt började i februari olika tolkningar och rykten att sprida sig. Presidentens "exoneration" (här använd i den juridiska meningen som befrielse från ansvar) av stabschefen generalmajor Lere Anan Timur och hans därpå följande nominering av dennes ställföreträdare brigadgeneral Filomeno Paixão de Jesus för stabschefsposten hade utlöst protester från parlamentsledamöter och också regeringen tvekade om det konstitutionellt och juridiskt riktiga i detta förfarande.

Dittills hade regeringen stått för ett förslag att förlänga mandaten för stabschefen och vice stabschefen medan presidenten vidhållit sitt beslut att avsluta stabschefens förordnande och utse den vice stabschefen till ny stabschef.

Presidenten är överbefälhavare och fattar besluten som garanterar F-FDTL:s funktionalitet. Som han ser det gick stabschefens och vice stabschefens mandat till ända den 6 oktober 2015. Innan mandaten gick ut lade regeringen fram ett förslag i vilket de stödde förlängning av mandaten för generalmajor Lere Anan Timur och brigadgeneral Filomeno Paixão de Jesus. Presidenten svarade med att förkasta förslaget därför att det ignorerade att mandaten enligt lagen måste avslutas efter två år och inte kan förlängas. Presidentens svar konstaterade att mandatet för en annan högre post inom försvaret som innehades av major Falur Rate Laek hade varat två mandatperioder från den 6 oktober 2011 till den 6 oktober 2015 och tog slut enligt lagen, varför en ny nominering krävdes.

Det här betyder inte att förlängningar inte kan ske av mandaten för stabschef och vice stabschef, som innehas av generalmajor Lere Anan Timur och brigadgeneral Filomeno Paixão de Jesus. Förlängningen kan dock bara innebära att den totala mandattiden blir fyra år. Generalmajor Lere Anan Timurs mandat började den 6 oktober 2011 och tog slut den 6 oktober 2015.

Presidenten behöver inte godta förslag från regeringen. Regeringen kan ge förslag men makten att nominera och friställa tillkommer presidenten.

Regeringen presenterade i april ett nytt förslag till lösning av konflikten. Ett alternativ i förslaget är en ny nominering av de nuvarande cheferna. Det andra alternativet föreslår nominering av marinofficeren Pedro Klamar Fuik som stabschef och överste Coliati som ersättare. Trots att regeringen föredrog det första alternativet valde presidenten till slut det andra.

Stabschefen generalmajor Lere Anan Timur publicerade efter presidentens beslut ett pressmeddelande den 16 april i vilket han tillsammans med andra veteraner uttalade en avvikande mening. Han menade att beslutet inte tog tillräcklig hänsyn till veteraner. Tillsammans med de stödjande veteranerna lade han fram en petition till presidenten.

När konflikten fortfarande inte var löst den 29 april betraktades den av många som ett hot mot stabiliteten och fredliga förändringar av styret i landet.

Fundsau Mahein, en organisation som tagit det som sin uppgift att följa och analysera säkerhetsfrågorna i Östtimor, menade att staten borde göra allt inom rimliga gränser för att säkra tillbörlig respekt och värdighet till pensionerade veteraner. Men också att följa lagen är av övergripande betydelse särskilt när det gäller medlemmar av regeringen och statstjänstemän. Därför menade Fundasau Mahein att en överenskommelse måste nås mellan statens olika delar för att hitta en lösning på konflikten och rekommenderade alltså den 29 april:

1. Regeringen och presidenten måste tillsammans göra en översyn av processen och systemet för utnämningar för att
  - säkra att alla föreslagna utnämningar alltid står i överensstämmelse med tillämpliga lagar
  - klargöra konventioner och roller för både den verkställande och lagstiftande makten avseende utnämningar
  - säkra att det finns expertis, planering och kommunikation både i regeringsdepartementen och presidentens stab avseende utnämningar, så att potentiella problem löses proaktivt i samarbetet och före utgången av varje mandat.
2. Generalmajor Lere Anan Timur och andra FALINTIL-veteraner inom F-FDTL att visa ledarskap och utgöra kraftfulla exempel för allmänheten genom att alltid följa lagarna.
3. Veteraner och regering måste öka sina ansträng-

ningar att gemensamt och slutligen upprätta "Council of the Combatants of National Liberation" (Rådet för den nationella befrielsens kämpar) för att ge veteraner en enhetlig och officiell röst i landets offentliga och politiska liv.

4. Alla partier, regeringen, parlamentsledamöter, presidenten och generalmajor Lere Anan Timur att visa återhållsamhet och starkt ledarskap genom att avstå från att publicera onödiga och kontraproduktiva offentliga kommentarer, läckor, rykten och anklagelser i media.

Noter:

1. Det engelska originalet har ordet "exoneration" vars betydelse enligt Norsteds ordbok (på nätet) är:
  - 1 fritagande, frikännande
  - 2 avbördande, avlastning, befrielse

Tommy Pollák

Källa: <http://www.fundasaunmahein.org/2016/02/23/proposta-nomeasaun-no-exonerasaun-polemika-entre-prezidente-da-republika-ho-governu-rdtl/>

Sexuellt våld stort problem i Östtimor

Judicial System Monitoring Programme skriver i sin rapport för 2012-2015 att sexuellt våld är ett stort problem för kvinnor och barn i Östtimor.

Rapportens fullständiga titel är "Charging, Trials and Sentencing in cases of Sexual Violence in Timor-Leste for the period 2012-2015".

Rapporten beskriver de omständigheter kvinnor och barn som drabbas direkt lever under.

"Sexuellt våld mot kvinnor och barn har särskilda egenskaper och är ett mycket stort problem i Östtimor. Därför är det viktigt för alla, och särskilt rättsväsendet, att prioritera detta problem, så att kvinnor och barn inte fortsätter att vara offer för sexuellt våld", sade JSMP:s direktör Luis de Oliveira Sampaio.

JSMP konstaterar att Östtimors domstolar har gjort stora framsteg i vissa avseenden när det gäller dömandet i fall med sexuellt våld, också utdömandet av rättvisa straff när det gäller sexuellt utnyttjande av barn och skadestånd till offer. JSMP har också konstaterat att allmänna åklagare, offentliga försvarare och domare fortsätter att bemöda sig om och arbetar hårt för att prioritera ärenden med sexuellt våld.

JSMP anser att, trots att en mängd begränsningar och hinder består, domstolarna har lyckats att göra viktiga och betydande ändringar för att stärka rättsväsendet

och öka offers och allmänhetens förtroende för rättsväsendet.

Men JSMP har också observerat att många fall av sexuellt våld fortfarande inte behandlas ordentligt av domstolarna, särskilt när det gäller åtal av de svarande, och domarna är inte alltid konsekventa och avspeglar ofta inte allvaret i brotten begångna av den svaranden. Vårt rättsväsende har också antagit praktiker som är misslyckade när det gäller att på rätt sätt skydda offrens rättigheter också rätten till diskretion och säkerhet.

Med hänsyn till vad som framkommit rekommenderar JSMP rättens aktörer att välja lämpligare åtalspunkter och utdöma straff som motsvarar allvaret hos brotten begångna av de svarande. JSMP rekommenderar också att riktlinjer för domar utfärdas för att säkra likformighet i utdömandet av straff när det gäller sexuellt våld.

JSMP välkomnar kommentarer till rapporten, som finns på tetum och engelska på <http://www.jsmp.tl>.

Rapporten har skrivits med ekonomiskt stöd från The Asia Foundation, som finansieras av den australiska regeringen.

Tommy Pollák

Källa: JSMP Pressmeddelande 2016-03-10

Fortsättning från sidan 1

jer det från det rådande konsensus. Soares, som studerat i Indonesien, säger att bahasa indonesia borde läras ut vid sidan av engelska och portugisiska.

PLP är ett av 30 partier som registrerat sig inför president- och parlamentsvalen 2017.

Tommy Pollák

Källa: <http://www.theaustralian.com.au/news/world/est-timor-civil-society-on-skid-row-president/news-story/d30d8afbc7b45bf3d6d44ae310758e56> THE AUSTRALIAN ARCH 12, 2016 12:00AM Paul Cleary, Senior writer Sydney

---

Stöd Föreningen ett Fritt Papua eller Östtimorkommittén genom att bli medlem, se postadresser på sidan 2 eller epostadresser gabriel.jonsson@su.se respektive info@osttimorkommitten.se, eller ge en gåva på plusgirokonto 4 19 12 84-1 respektive 1 81 92-5.

Fortsättning från sidan 2

fri nation gäller det att inte upprepa övergrepp som man har varit utsatt för.

När det gäller Västpapua har under maj frågan om att hålla en ny folkomröstning om områdets status lyfts fram av representanter för området och aktivister i omvärlden. Även om det är positivt att initiativ tas för att komma till rätta med att både en regisserad folkomröstning hölls.

1969 och att FN sedan godkände detta folkrättsvidriga förfarande, är det med tanke på vad som tidigare har skrivits i Merdeka svårt att förutse några förändringar. Att det övriga innehållet om området behandlar arresteringen av en medlem av befrielse rörelsen OPM (Organisasi Papua Merdeka - Rörelsen för ett fritt Papua) och en demonstration på Sulawesi som undertrycktes visar entydigt att president Joko Widodo ("Jokowi") tal om lättnader i Västpapuafrågan klingar ihålligt.

Även om utvecklingen i Aceh sedan GAM (Gerakan Aceh Merdeka - Rörelsen för ett fritt Aceh) och Indone-

siens regering undertecknade ett fredsavtal, som satte stopp för den konflikt om områdets status som bröt ut 1976, mestadels varit positiv är de två nyheter vi har med i detta nummer ytterst dystra. Den första handlar om att spöstraff utdömts mot en 60-årig kvinna för alkoholförsäljning i enlighet med de sharialagar som råder i området. Den andra handlar om efter tortyr framtvingade bekännelser. Eftersom sharialagarna är fastställda av det lokala parlamentet är de svåra att upphäva, men tortyr bryter mot såväl internationell som indonesisk lag och borde därför omedelbart upphöra.

President Jokowi besökte nyligen Europa och inför besöket uppmanades europeiska ledare ta upp mänskiorättsbrott i Indonesien i samtalen med honom. Några nyheter om besöket har sedan inte kommit från Watch Indonesia! i Berlin, men avvägningen mellan att utveckla kontakter i syfte att främja handel och att kritisera övergrepp och därmed gå miste om affärsmöjligheter fanns sannolikt med i samtalen.

Till sist vill redaktören önska alla läsare en riktigt trevlig sommar.

Gabriel Jonsson

Ramos-Horta om Sveriges kandidatur till FN:s säkerhetsråd

Den 10 juni uttalar sig José Ramos-Horta, president i Östtimor 2007-2012, tidigare premiär- och utrikesminister samt mottagare av Nobels fredspris tillsammans med dåvarande biskopen i Dili, Carlos Filipe Ximenes Belo, 1996, i en artikel i *Huffington Post* för Sveriges kandidatur till en icke-permanent plats i FN:s säkerhetsråd för åren 2017-2018. Det gör han på grundval av

Sveriges solidaritet med världens fattiga länder och nämner vidare svenskar som har haft höga FN-poster. Han lyfter också fram att Sverige som enda land i Europa erkänner Palestina och är ett av endast tre länder som ger mer än en procent av BNP i bistånd.

Gabriel Jonsson

Västpapuanska studenter demonstrerar i Manado

Hundratals studenter från Västpapua ordnade i staden Manado, norra Sulawesi, en demonstration den 31 maj. De krävde självständighet för sitt hemland och frigivning av politiska fångar. Demonstranterna hade på sig tröjor med bilder av områdets flagga, Morgonstjärnan.

"Vi kräver självständighet för Papua. Frige de politiska fångarna i Papua", ropade talaren Hezekiah Meage.

Trots att det var nästan lika många man ur säkerhetsstyrkorna som demonstranter, marscherade demonstranterna till kontoret i norra Sulawesi provinparlament.

På vägen dit omringade polisen demonstranterna och grep omkring tio studenter som betraktades som hjärnorna bakom demonstrationen. De gripna, inklusive

Hezekiah, fördes till polishögkvarteret.

"Vi accepterar inte gripandet av våra kamrater" protesterade de andra studenterna.

När de uppretade, demonstrerande studenterna kom till norra Sulawesi polishögkvarter, grep polisen dem omedelbart och konfiskerade deras banderoller och väskor.

Wilson Damanik, som är talesman för polisen i norra Sulawesi, sade framför hundratals demonstranter att polisen hade arresterat ett antal demonstranter eftersom de inte hade tillstånd att demonstrera. Det har inte rapporterats om några gripna studenter har frigivits.

Hendrik Amahorseja

Folkomröstning om Västpapas självständighet övervakad av FN

FN måste hålla en internationellt övervakad omröstning om självständighet för Västpapua har globala parlamentariker och oberoende advokater sagt.

Londontidningen *The Guardian* skrev den 23 maj att vid ett möte i London dagen efter skulle Västpapas självständighetsledare Benny Wenda ansluta sig till parlamentariker, jurister och humanister från Storbritannien och Stilla havsregionen för att kräva att FN fattar beslut om att hålla en oberoende folkomröstning i syfte att kompensera för dess "misstag" att låta Indonesien ta kontroll över området för nästan 50 år sedan.

Västpapuaner är ursprungsbefolkningen på den västra halvan av den ö som delas med Papua Nya Guinea. Indonesien tog tillfälligt kontroll över Västpapua enligt ett FN-stött fördrag 1963. En FN-sanktionerad men misskrediterad omröstning hölls 1969, i vilken bara drygt 1.000 av indoneser handplockade västpapuanska ledare röstade under hot om våld.

Wenda sade att folkomröstningen, den så kallade "act of free choice", var ett svek mot Västpapua och att det nu var dags för FN att ställa till rätta det som då gjordes. "Vi västpapuaner kallar det "act of no choice" (en handling utan val), berättade Wenda för *Guardian*. "FN har redan gjort ett misstag, de bröt mot sin egen regel. Det är därför FN måste rätta till det nu."

Västpapas frihetsorganisation OPM (Organisasi Papua Merdeka) hoppas att få se en FN-resolution inom två år för att sända internationella fredsbevarare för att skydda västpapuaner om de röstar om självständighet. "Inom kanske ytterligare 10 eller 20 eller 50 år tror jag att mitt folk kommer att bli en minoritet. Vi behöver detta så snart som möjligt."

Wenda tillkännagav att Tongas premiärminister Aki-lisi Pōhiva blir den första statschefen att delta i ett möte om ett fritt Västpapua. Vidare deltar Papua Nya Guineas guvernör Powes Parkop och Garry Juffa samt Vanuatus premiärminister Ralph Regenvanu.

Regenvanu och hans nation har alltid stött ett fritt Västpapua, och han uppmanade andra i regionen, särskilt Australien och Nya Zeeland, som för närvarande ställer sig bakom Indonesiens suveränitet, att ansluta sig till dem.

"De måste intensifiera trycket och erkänna vad som händer på deras tröskel", sade han till *The Guardian*.

"Jag anser att attityden hos regeringarna i Nya Zeeland och Australien är ganska skamlig när det kommer till Västpapua."

Människorättsadvokaten Jennifer Robinson noterade att båda nationerna också stödde den indonesiska suveräniteten över Östtimor till "den allra sista stunden".

"Det är viktigt att vi fortsätter att bygga starka civilsambällsskampanjer inom Australien och Nya Zeeland för att sätta ytterligare press på regeringarna att göra det rätta", sade Robinson till *The Guardian*.

"Det är naturligtvis olagligt i en fråga om internationell rätt att erkänna en olaglig situation, och Indonesiens ockupation av Västpapua är olaglig eftersom de inte respekterade internationell rätt i den process genom vilken Västpapua införlivades i staten."

Folkomröstningen som Wenda krävde på tisdagen ska modelleras efter den som hölls i det forna indonesiska territoriet Östtimor 1999. Medan förhoppningen är att Västpapua på motsvarande sätt skulle uppnå självständighet, finns det en rädsla för att det också skulle kunna ledda till samma grymma övergrepp mot de mänskliga rättigheterna av indonesiska styrkor. Det beräknas att ungefär en tredjedel av Östtimors befolkning dödades under den indonesiska ockupationen och under striderna som följde efter folkomröstningen om oberoende, trots närvaron av fredsbevarande trupper.

Kravet på en folkomröstning är kulmen på decennier av kampanjer, den senare tidens kraftiga gräsrotsstöd för OPM och fler medlemmar i Internationella parlamentariker för Västpapua (IPWP). Labourledaren Jeremy Corbyn är en av grundarna.

"Denna konferens är ett välkommet erkännande av det växande internationella stödet, särskilt i Stilla havet, för att människorna i Västpapua ska tillmätas sin rätt, så länge och felaktigt förnekad, till självbestämmande", sade riksdagsledamoten för Oxford East, Andrew Smith, som är ordförande i och grundare av IPWP.

"Förnekandet av självbestämmanderätten är en skamfläck för FN och vi måste fortsätta att kämpa för att det internationella samfundet ska rätta till det."

Lord Harries av Pentregarth, före detta biskop i Oxford, och även han en av grundarna av gruppen, beskrev Västpapua som "en av de stora försummade skandalerna i vår tid".

"Äntligen vaknar parlament runt om i världen upp till detta och besök av politiska ledare från Stilla havet är ett mycket välkommet steg mot att få ett ordentligt FN-erkännande av ursprungsbefolkningen i Västpapua och dess önskan om självbestämmande."

"Detta är vardagen i Västpapua. Fysiskt och mentalt skrämmer Indonesien varje dag", säger Wenda.

"Mitt folk kommer att besluta om vem som ska leda oss mot självständighet, men min skyldighet är nu att befria Västpapua", sade han.

Hendrik Amahorseja

OPM-man arresterad och hotad av dödsstraff

Den påstådde ledaren för den väpnade separatistgruppen OPM har i Papua gripits efter att fått ett skott i benet, sade en polistalesman onsdagen den 1 juni. Det är den fyrtioårige Kelenak Telenggen som tidigare hade gripits i ett hyrt rum i Wamena. Han är anklagad för att leda en rad attacker mot väktare och civila under de senaste två åren.

"Han sköts efter motstånd och försök att fly", sade en talesman, Boy Rafli Amar, för polisen i Jakarta. Polisen kommer snart att föra den påstådde OPM-ledaren, som har fått behandling i Wamenas sjukhus, till huvudkontoret i Jayapura för förhör.

Kelenak påstås i mars ha varit inblandad i skottlossning i Sinak i Puncak-distriktet, där fyra byggnadsarbetare dödades. Tre månader tidigare påstås han ha lett attacker mot polishuset i Sinak, där tre poliser dödades och en annan fick skottskador samt vapen och ammunition stals. Han misstänks också i december ha medver-

kat i skottlossning i Ilaha, Puncak-distriktet, i vilken två medlemmar av Papuapolisens mobila brigad dödades.

För närvarande för polisen i Papua och Papuas högsta domstol samt några andra myndigheter samtal för att avgöra om dödsstraff kommer att tillämpas på "rebeller" som Kelenak.

"Undersökningen kommer att hantera Kelenaks fall och kommer att diskutera dödsstraff för brottslingar av detta slag", säger Papuas polischef, överinspektör Paul Waterpauw på Kabarpapua.com, rapporterades det den första juni.

Kelenak Telenggen själv är skadad och arbetsförmögen efter att ha blivit träffad av Jayawijayas säkerhetsstyrkor, när han gjorde motstånd och försökte att ta polisvapen vid överfallet av polisstationen i Sinak.

Hendrik Amahorseja

ETAN, La'o Hamutuk, SHEF

ETAN

En av de mest väldokumenterade webbplatserna om Östtimor, www.etan.org, upprätthålls av ETAN - East Timor and Indonesia Action Network. Det är en amerikansk solidaritetsrörelse grundad 1991 efter Santa Cruz-massakern för att stödja östtimoresernas rätt till självbestämmande.

I anbeträktande av Östtimors kommande självständighet ändrade och utökade ETAN sitt syfte till att stödja Östtimor men också mänskliga fri- och rättigheter i Indonesien samt Västpapas rätt till självbestämmande. ETAN har flera olika epostlistor (på engelska) som man kan prenumerera på.

La'o Hamutuk

En av de viktigare källorna för Merdeka & ÖsttimorInformation är organisationen La'o Hamutuk, Timor-Leste Institute for Development Monitoring and Analysis. La'o Hamutuk granskar de budgetar, lagar och andra dokument Östtimors regering och myndigheter upprättar. De granskar också andra åtgärder de vidtar. La'o Hamutuk delger de berörda sina synpunkter och publicerar dem på sin webbplats, laohamutuk.org, oftast både på engelska och tetum, ibland också på portu-

gisiska.

SHEF

I Solidaritetshuset finns lokaler för i första hand solidaritetsorganisationer men också för andra ideella föreningar.

Huset ligger längst österut på Södermalm i Stockholm. För många år sedan hade Östtimorkommittén en liten lokal i huset och sedan dess är kommittén medlem i den ekonomiska förening (SHEF) som äger huset. Du kan läsa mer på husets webbplats www.solidaritetshuset.se.

I huset finns Världsbiblioteket, ett specialbibliotek med media/material om globala rättvisefrågor, bistånds- och utvecklingsfrågor, globalisering, freds- och miljöpolitik, sociala rörelser, alternativa lösningar, kulturmöten m.m.

Ett projekt som Världsbiblioteket driver är Globalarkivet. Det är ett digitalt arkiv, som är öppet och Du kan nå på globalarkivet.se. I det hittar Du till exempel artiklar från nummer 22 och framåt av Merdeka & ÖsttimorInformation. Arkivet är sökbart på geografiska områden, ämnen etc.

Tommy Pollák

Varken Föreningen ett Fritt Papua (FFP) eller Östtimorkommittén får några statliga eller offentliga bidrag. Föreningarnas låga kostnader måste täckas av medlemsavgifter och gåvor. Du kan ge Din gåva till FFP på plusgirokonto 4 19 12 84-1 och till Östtimorkommittén på plusgirokonto 1 81 92-5.

Nyheter från Aceh

Spöstraff för alkoholförsäljning i Aceh

Tisdagen den 12 april piskades i centrala Aceh den 60-åriga kvinnan Remita Sinaga för brott mot sharialagen genom att ha lagrat och sålt alkohol. Hon är den första icke-muslimska kvinna som har bestraffats i Aceh. Åklagarämbetet hävdade att även en icke-muslim måste följa lagen. Remita dömdes ursprungligen till 30 piskrapp som sedan sänktes till 28 samtidigt som kvarhållandet i häktet förkortades. Ytterligare fyra personer blev piskade, varav två personer som hade begått äktenskapsbrott fick 100 piskrapp vardera. Ett par dömdes till nio piskrapp som därefter sänktes till tre efter att kvarhållandet hade förkortats.

Den muslimska kriminallagen innehåller förordningar om synder som alkoholdrickande, spel, närhet mellan ogifta män och kvinnor, utomäktenskapligt sex, våldtäkt samt anklagelser mot andra om äktenskapsbrott, sodomi och homosexuella samlag. De som bryter mot förordningarna döms till piskrapp, böter, fängelse eller får betala skadeersättning. Antalet piskrapp varierar mellan 40 och 200 medan böterna uppgår till mellan 40 och 2.000 gram guld. Lagen gäller både för muslimer och icke-muslimer som bor i eller besöker Aceh, som är den enda provins i Indonesien som tillämpar muslimsk lag.

Införandet var kontroversiellt. Vissa menade att lagen inte skulle gälla icke-muslimer medan andra hävdade att den inte skulle vara diskriminerande utan gälla för både muslimer och icke-muslimer. Tidigare hade guvernör Zaini Abdullah efter ett möte med en utländsk ambassadör i Jakarta sagt att lagen inte skulle gälla för icke-muslimer. Implementeringen av muslimsk lag är en följd av Helsingforsavtalet från 2005 för att få slut på konflikten i Aceh.

Dödsdömda fångar bekände efter tortyr

Malaysiern Lim Jit Wee har två stumpar på sin högra hands fingrar. Enligt honom själv beror det på tortyren som fick honom att på falska grunder dra in en man som han aldrig hade träffat i ett brott som kan bestraffas med döden i Indonesien. År 2007 arbetade han för en annan malaysisk man när indonesisk polis hittade 12.000 ecstasytabletter i chefens bil. Polisen från den nationella narkotikamyndigheten frågade honom var fabriken som tillverkar ecstasy ligger men som chaufför visste han inte det.

Det var under tortyren efteråt som Lim miste topparna på två fingrar. Han var tvungen att "bekänna" att en man vid namn Christian var hans chef. Christian dömdes till döden år 2008 för att ha importerat psyko-farmaka. Han riskerar nu att avrättas av en exekutionspatrull. Den 10 maj berättade Lim för domstolen att han inte kände Christian när han arresterades. "Jag har tillbringat 8,5 år i fängelse och har svårt att sova eftersom jag vet att jag vittnade fel mot Christian." Så säger Lim som också dömdes till döden.

Christian, som sålde importerat vetemjöl, arresterades 2007 utan häktningsorder. Han fick handbojor, man band för ögonen och slog honom så att han fick djupa blåmärken på buken och armarna. Christians advokat säger att han åtalades på falska grunder och att rättegången var orättvis. Advokaten har begärt en juridisk undersökning av fallet. Han sade: "Vårt rättsväsende är fortfarande orättvist och korrumpert så vi borde inte utfärda en dödsdom."

Från september 2010 till december 2011 övervakade människorättskommissionen Komnas HAM dödsdömda fångar runtom i Indonesien. Undersökningen visade att tortyr ofta hade förekommit. Arresteringar på felaktiga grunder som i Christians fall förekom. "Han arresterades felaktigt och torterades. Även Lim torterades. Dödsstraff kan inte utfärdas i de fall där tortyr ingår i den legala processen." Indonesiens biskopskonferens har krävt att regeringen igen ska undersöka de 300 dödsdomar som man menar utfärdades till följd av orättvisa rättegångar. Nya avrättningar väntas under maj månad. Christian säger att hans fru och döttrar aldrig har slutat lida. Han säger: "Det är en lögn att Indonesien är baserat på rättvisa och lagen." "Det finns ingen rättvisa i Indonesien."

Gabriel Jonsson

Källor: *Jakarta Post*, "Non-Muslim woman receives 28 lashes for selling liquor in Aceh", <http://www.thejakartapost.com/news/2016/04/13/non-muslim-woman-receives-28-lashes-selling-liquor-ache.html>, 2016-04-13.

Jewel Topsfield, "I am haunted": Indonesia death row prisoners allege they were tortured to confess", *Sydney Morning Herald*, <http://www.smh.com.au/world/i-am-haunted-indonesia-death-row-prisoners-allege-they-were-tortured-to-confess-20160511-gosn9h.html#ixzz48Me6KR3F>, 2016-05-11. Ursprungliga citationstecken.

Fortsättning från sidan 9

2. Jewel Topsfield och Amilia Rosa, "Indonesia prepares for new round of executions", *Sydney Morning Herald*, <http://www.smh.com.au/world/indonesia-prepares-for-new-round-of-executions-20160420-gob2z6.html>, 2016-04-20. Ursprungliga citationstecken.

Avsändare:
Östtimorkommittén
c/o Pollak
Wiboms väg 12
171 60 SOLNA

B

Porto betalt

Kom ihåg att anmäla adressändring.

Europeiska ledare måste ta upp människorättsbrott i Indonesien

En 60 år gammal kvinna från Aceh, som var anklagad för att ha sålt alkohol, var omgiven av män i uniform, när hon piskades framför en folkmassa. Hon bar en vit dräkt och ansiktet skymdes av en sjal så hon förblev anonym. Det var inte första gången en kvinna bestrafades på detta grymma och omänskliga sätt. En video från december 2015 visar en yngre muslimsk kvinna som piskas för att ha närmat sig en man hon inte var gift med. Hon skriker ut sina kval vid varje piskrapp. Innan det femte piskrappet skulle ges, står hon inte ut med smärtan och faller framåt med huvudet först mot marken.

President Joko Widodo ("Jokowi") leder ett land med mer än 250 miljoner invånare och en ekonomi omfattande nära 900 miljarder dollar som förväntas växa med drygt fem procent de närmaste fem åren. Besöket i Europa omfattar Tyskland, Belgien, Storbritannien och Nederländerna. Dessa länders ledare, som är intresserade av att Indonesiens ekonomi utvecklas, måste också ta upp människorättsförhållandena med president Jokowi.

Utfästelser har inte uppfyllts

När han valdes 2014, gjorde Jokowi flera utspel om mänskliga rättigheter (MR) som väckte förhoppningar om förändringar. Det gällde begångna MR-brott, skydd för religionsfrihet, bekämpande av intolerans, implementering av reformer av polisväsendet, försvar av kvinnors rättigheter och skydd för landets ursprungsfolk. Amnesty International har noterat försämringar på de flesta av dessa områden och (icke specificerade) andra.

Förra året blev antalet länder som har avskaffat dödsstraffet en majoritet, men i Indonesien avrättades 14 personer. Bara några veckor efter sitt tillträde svek presidenten sina utfästelser om att de dödsdömda skulle beviljas amnesti. Tidigare i april förklarade justitiekanslern att ytterligare tio personer planeras avrättas. President Jokowi är medveten om dödsstraffets orättvisa: när indoneser har dömts till döden i Saudiarabien

och Malaysia, har regeringen erbjudit de dödsdömda sitt stöd. Däremot har han insisterat på att dödsstraff i Indonesien ska verka avskräckande, men det finns inga trovärdiga bevis som stöder den uppfattningen. I vissa fall har dödsdomarna varit en följd av bristfälliga rättegångar. Amnesty International uppskattar att det nu finns mer än 180 dödsdömda människor i Indonesien.

Oroande är fallen med nya samvetsfångar. Tidigare i april åtalades den politiske aktivisten Steven Itlay för "uppror" och kan dömas till livstids fängelse. Den förra läraren och politiske aktivisten från provinsen Maluku Johan Teterissa sitter fortfarande fängslad åtta år efter att han arresterades. Hans brott bestod i att ha lett en fredlig demonstration, utfört en traditionell krigsdans och vecklat ut Moluckernas förbjudna flagga. Amnesty International känner till 29 samvetsfångar i Moluckerna och ytterligare 27 i Papua, där under april fredliga protester har bemötts med arresteringar av polisen i sju städer. MR-läget i Indonesien har inte förbättrats utan försämrats. Europeiska ledare måste fråga president Jokowi om han minns de utfästelser han gjorde för två år sedan.

Förbundskansler Angela Merkel väddade till president Jokowi att avskaffa dödsstraffet, varvid han svarade att Indonesien nu befinner sig i ett kritiskt skede av kriget mot narkotikan. "Mellan 30 och personer dör dagligen i Indonesien p.g.a. narkotika." "Vi genomför försiktigt de legala processerna i dödsdomar och vi garanterar också att de åtalades alla rättigheter tillgodoses (under den legala processen)."

Gabriel Jonsson

Källor: 1. Forskaren vid Amnesty International om mänskliga rättigheter i Indonesien Papang Hidayat, "Why European Leaders Must Challenge Indonesia President Joko Widodo on Human Rights Abuses", *Newsweek*, <http://europe.newsweek.com/why-european-leaders-must-challenge-indonesia-president-joko-widodo-human-449521>, 2016-04-19.

Fortsättning på sidan 8